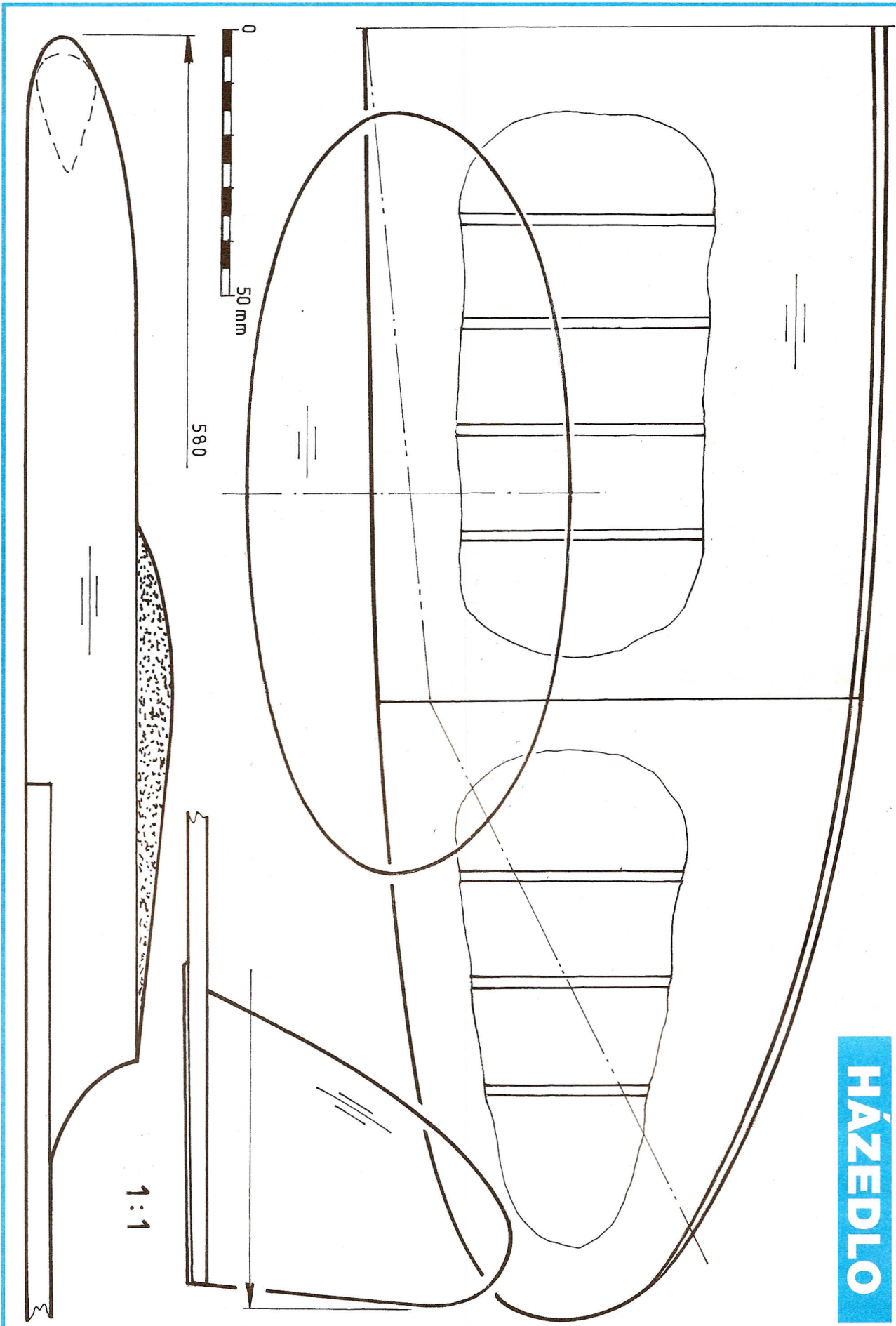

HÁZEDLO

HÁZEDLO

Vážená redakce,

do staronového Modeláře jsem ještě nepsal. Poprvé se ozývám až nyní. Patřím mezi ubývající „volné“, kterým je stále věnováno méně příspěvků. Vývoj se nedá zastavit a tak RC rubriky budou zřejmě převládat, přesto se na soutěžích i jen tak pro zábavu s volnými modely létá a jistě létat bude. Kde jsou však ty doby, kdy v žebříčku házedel bylo i víc než tisíc jmen. Házedlům se věnuji již několik desítek let, od roku 1987 s nimi létá i můj syn Tomáš, který se na špičce této kategorie drží již deset let. Letos se mu jako prvnímu v historii podařilo nalétat tři šestistovky. Ten poslední start je zachycen na fotografii ze soutěže ve Frenštátu p. R., která se létala 11. 5. 1997 (viz snímek na obálce). Protože o házedlech už dlouho nebylo žádné pojednání, posílám malý příspěvek a plánec. Nejprve stručně k plánku. Křídlo je z balzy tl. 7 mm, do které jsou po vyřezání vlepena balzová žebra (tl. 2 mm). Náběžná hrana je ze smrků 2 x 3 mm. Celé křídlo je po vybroušení lakováno jednou vrstvou řídkého laku, znovu lehce přebroušeno a potaženo tenkým Modellspanem. Výškovka a směrovka jsou z balzy tl. 1 mm a obě jsou potaženy rovněž Modellspanem. Trup má hlavici z tvrdé balzy tl. 5 mm, do které je vlepen (osmirkovaný a ohoblovaný) nosník trupu, slepený ze dvou smrkových listů 5 x 3 mm. Zesilovací trojúhelník je z tvrdší balzy tl. 4 až 5 mm. Na plánu není naznačena poloha těžiště, ale to je úmyslné.

A nyní pár řádků kolem problematiky házedel. První co rozhoduje o úspěchu je výběr mo-

delu. Pokud je pro vás rozhodující údaj o tom, že ten či onen model létá v klidu tolik a tolik, pak je to špatné. Rozhodující pro výběr by měla být velikost a hmotnost modelu a vaše současná fyzická kondice. Stále se setkávám s deseti či dvanáctiletými žáky, kteří létají s modely, jimž do maximálního rozpětí chybí jen málo. Jejich fyzická kondice na létání s takovým modelem opravdu nestačí, i když model sám může být velmi dobrý. Rozhodující je, zda se model podaří „vyhodit“ dost vysoko. Proto pokud ještě nemáte dost zkušeností s výběrem, postavte relativně menší model (rozpětí 400 až 430 mm rozpětí) pro věk kolem 15 let a výš. Tvary a design modelu, to už je věc vkusu. Při výběru a samotném kreslení výkresu dodržujte určité zásady konstrukce, které pro vás „házedlařský život“ nikdy neměňte. Konstantně by měla zůstat výška trupu a tloušťka zesilovacího trojúhelníku. Pokud vám ten či onen model při výhodu (startu) v ruce „sedí“, pak jeho základní parametry dodržujte stále.

Před stavbou je důležitý i výběr materiálů. Smrkové nosníky na trup by měly být husté a rovnoleté. Spleené polotovary - nahrubo osmirkované - by měly stárnout nějaký měsíc a pro stavbu je používejte až po této době. Balza na křídlo má být lehká, pevná a se „zrcátky“. Pokud máme těžší balzu, pak nezpěvňujeme náběžku smrkovou lištou a křídlo vybrušujeme jen z 5 mm balzy. Ocasní plochy jsou rovněž ze zrcadélkové balzy, aby byly lehké a pevné. Samotná stavba je bez záležitostí. Tvar profilu je na hrubo vyhoblovan, načisto pak je vysmirkován pomocí prkének s nalepeným smrkovým plátnem. Celý model je lepen epoxidovými lepidly, lakován Zaponem (4 až 6 vrstev). Dovažovací olovo je přilepeno v takovém množství

(hmotnosti), aby těžiště bylo mezi 45 až 48 %. Poloha těžiště bývá různá, souvisí se seřízením modelu. Velká většina modelů má seřízení 0°. Nechci nikoho přesvědčovat, ale malý náběh křidel u této kategorie by měl být samozřejmostí. Křídlo při hloubce 90 až 100 mm by mělo mít náběh 0,6 až 0,7 mm, výškovka 0°. Na samotném křídle není „nakroucen“ ani negativ ani pozitiv. Na obou bocích trupu jsou přilepeny pásy smírku (vodovzdorného), který nám poslouží pro dobré uchopení házedla při hodu, aby start byl vždy bez sklouznutí prstů.

Nyní k samotnému zjištění polohy těžiště. To zjistíme nejlépe při zalétání. Mírně natáhněte výškovku a zaklouzejte model (uřezáváním olova). Směrovkou přinutíte model točit doleva (velké kruhy). Pokud je vše v pořádku, pak model hned vrhnete mírně vykloněn vpravo nahoru. Model by měl jít přes hlavu nahoru. Postupným „tlačení“ výškovky a seřezáváním olova se snažte, aby model létal přímo, ne přes hlavu. Současně s tímto seřizujete přechod do kluzu i samotný kluz. Tato záležitost i samotná taktika je ale záležitostí jiného článku. Ostatně v Modeláři již byla uveřejněna vícekrát. Pokud bude zájem, můžeme se k tomu vrátit.

Plánek na házedlo, který je součástí tohoto povídání, je jeden ze dvou typů, který v současné době můj syn létá. Jeho letošní výsledky jsou 3 x 600, 598, 590, 573 (9 maxim). Jde o model prakticky univerzální, v klidu létá nad 60 s. Ten druhý, který létáme je trochu větší, určený do „klidu“, kdy létá hodně nad 70 s. Dcera létá rovněž se dvěma typy a letos letěla 477, 443, 438..., což je na dívku (22 let) dost.

Miroslav Kellner